

Қазақстан Республикасындағы экономикалық өсудің табыс дифференциациясына әсері

Сағынбаева Айтолқын*, Кондыбаева Салтанат

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, Алматы, Қазақстан

*E-mail: sagynbayeva1@gmail.com

DOI: [10.26577/SEDGCh.2023v2ca9](https://doi.org/10.26577/SEDGCh.2023v2ca9)

Аңдатпа

Мақалада экономикалық өсудің Қазақстан Республикасы халқының табыс дифференциациясына әсері қарастырылған. Табыс дифференциациясы пен экономикалық өсу арасындағы байланыс туралы зерттеулердің көпшілігі теңсіздіктің экономикалық өсуге әсерін немесе әртүрлі әлеуметтік-экономикалық айнымалылардың теңсіздікке әсерін қарастырды. Бұл мақаланың зерттеу мақсаты – экономикалық өсудің табыс теңсіздігіне қалай әсер ететінін көру. Мақсатқа жету үшін сапалық және сандық зерттеу әдістері қолданылды. Авторлар Қазақстан үшін Кузнец қисығының дұрыстығын статистикалық түрде дәлелдеді.

Кілт сөздер. Экономикалық өсу, табыс дифференциациясы, табысты бөлу, табыс теңсіздігі.

JEL codes: O40, O47

1 Кіріспе

Экономика саласындағы басты өзекті мәселелердің бірі экономикалық ресурстардың тең емес дәрежеде бөліну болып табылады. Ресурстардың біркелкі бөлінбеуі салдарынан, соның ішінде халықтың табыстарының теңсіздігі мен дифференциациясының жоғары деңгейі әртүрлі қолайсыз әлеуметтік-экономикалық салдарларға әкеледі. Экономикалық өсудің мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық дамуы мен жағдайына, елдегі кедейшілік деңгейін азайтуға үлкен әсері зор. Экономикалық өсу мемлекет ішіндегі еңбек пен жалақы сұранысына деңгейін арттыру арқылы, халық арасындағы табыс теңсіздігі мен кедейшілік деңгейін төмендетеді. Табыс дифференциациясының деңгейі төмендеуі арқылы мемлекет ішіндегі өнімділік пен өсім артады. [1].

Қазақстан Республикасының экономикасы трансформациялық сипаттағы дамуға ие болғандықтан, табыс дифференциациясы мәселесі өте маңызды. Мемлекет экономикасындағы үй шаруашылықтарының субъектілері арасындағы табыс мөлшерінде үлкен алшақтық бар. Бұл өз

кезегінде халықтың күнкөріс деңгейі мемлекеттегі әлеуметтік-экономикалық процестеріне мен жағдайына теріс әсер етеді.

Зерттеу жұмысының мақсаты - Қазақстан Республикасындағы экономикалық өсудің табыс теңсіздігіне әсерін талдау. Әртүрлі елдердегі экономикалық өсудің табыс дифференциациясына әсері біркелкі емес тенденцияға және қарқыны аралас сипатқа ие болғандықтан, Қазақстандағы жағдайды зерттеу мақсатқа алынды. Себебі кейбір мемлекеттердің экономикалық қарқынды өсуіне қарамастан, әлеуметтік-экономикалық жағдай өзгеріссіз, ал кейбір экономикалық өсімге қол жеткізген елдерде табыс дифференциациясы мен жұмыссыздық деңгейі төмендеген. Сондықтан осы зерттеу жұмысында біз Қазақстан Республикасы халқының табыстарының дифференциациясына экономикалық өсудің әсер ету деңгейін зерттеуді жөн көрдік.

Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін келесідей зерттеу міндеттері қойылды:

- табыс дифференциациясы түсінігіне және оған әсер ететін факторларға теориялық шолу;
- Қазақстандағы халықтың табыс дифференциациясы деңгейін талдау.

Мақаланың зерттеу дизайны зерттеу әдістемесінің екі түрін қамтиды: сапалық әдістер (ол теория бойынша табыс дифференциациясы рөлін түсіну) және сандық әдістер (эконометриялық талдау және талдау үшін қосымша деректерді пайдалану). Сандық мәліметтер Қазақстан Республикасы Ұлттық статистикалық Агентігінен алынды.

2 Әдеби шолу

Табыс дифференциациясы – қоғамдағы әлеуметтік-экономикалық даму деңгейі мен жағдайын сипаттайтын маңызды көрсеткіш. Ал саралау кірісінің аспектілері, тенденциялары, құрылымы ел ішінде де, еларалық, аймақтық және әлемдік деңгейде де зерттеледі.

Ең жалпы экономикалық зерттеулерде бұл экономикалық категорияны «табыстың біркелкі бөлінбеу дәрежесін білдіретін және үлестерінің айырмашылығында көрінетін өндірістік қатынастардың қолданыстағы жүйесімен объективті түрде анықталған табысты бөлу нәтижесі» деп сипаттауға болады. халықтың әртүрлі топтары алатын ұлттық табыс [3].

Табыс дифференциациясы деңгейі әртүрлі критерийлер мен көптеген факторларға байланысты көптеген бөлінуі. Л.В. Костылева (2011) ұсынысы бойынша үш-деңгейлі факторлар

- 1) макродеңгейдегі факторлар;
- 2) микродеңгейдегі факторлар;
- 3) жеке факторлар.

Табыс дифференциациясына әсер ететін факторлар экономикалық, саяси, демографиялық, географиялық, әлеуметтік, кәсіби, психологиялық және өтпелі факторларға сай жіктеледі. Неғұрлым алуан түрлі құрам экономикалық факторларға тән: жалақы мөлшері, еңбек жағдайлары, меншігіндегі мүліктің құны, салық жүйесінің ерекшеліктері, еңбек өнімділігі, мемлекеттік макроэкономикалық саясаттың сипаты, елдің немесе аймақтың экономикалық әлеуеті. тұрғылықты жері, олардың аймақаралық және халықаралық еңбек бөлінісіне мамандануы, инфляция деңгейі және т.б. [3].

Табыс дифференциациясы табиғаты мен себептерін зерттеу өткен ғасырлардағы ірі экономистердің еңбектерінен бастау алады. Еңбек құн теориясының негізін салушылардың бірі болып табылатын А.Смит, жасалған ұлттық табысты еңбекақы алатын қызметкерлер (қажетті күнкөріс құралдарының құны) мен пайда алатын кәсіпкерлер арасында бөлу процестерін қарастырады [4]. Д.Рикардо жұмыскерлер тобы, кәсіпкерлер тобы және жер иелері арасындағы табыстарды бөлу барысындағы қайшылықтарды талдай отырып, жер иелерін мүдделеріне басымдық берді. Себебі жер иелері болашақ экономикалық өсудің негізі болып табылатын капитал жинақтайды [5].

Дж.С. Милл өз еңбегінде өзіне дейінгі экономист-классиктердің пікірімен бөлісе отырып, табысты бөлу барысындағы экономикалық емес факторлардың маңызды рөлін атап өткен. Сол себепті нарықтың өзін-өзі реттеуі барысында мемлекеттің осы саладағы жағдаймен салыстырғанда үлкен әділеттілікке қол жеткізудегі маңызды мүмкіндіктерін көрсетті [6]. К.Маркс өзінің үстеме құн теориясында табысты бөлу барысында айқын көрінетін капитал мен еңбек арасындағы антагонистік қарама-қайшылықтарды көрсетті [7]. Ж.Б.Сай ұсынған «өндірістің үш факторы» концепциясында табыстың бөліну жолын зерттей отырып, оған сәйкес жұмысшылардың, кәсіпкерлердің және жер иелерінің қызметтері жалақыға, пайда және жер рентасына сұраныс пен ұсыныс заңдарына сәйкес нарықта айырбасталатынын атап өтті [8]. Дж.Б.Кларк табысты бөлу қатынастарын зерттей отырып, еңбек, жер, капитал - өндірістің үш факторын пайдаланғаны үшін жалақы, рента, пайыз түрінде олардың шекті өнімділік шамасындағы сәйкестік принципін қорғады [9]. Экономикалық-математикалық модельдеудің негізін салушылардың бірі экономист Л.Вальрас ұсынған жалпы экономикалық тепе-теңдік теориясы өндіріс факторларын

пайдаланудан түсетін табыстардың олардың шекті өнімділігіне сәйкестік қағидасына негізделген [10].

XX ғасырдан бері табыс дифференциациясы ұғымы көптеген экономистер мен зерттеушілердің зерттеу нысанына айналды. Д.Асемоглу, Э.Аткинсон, Н.Кальдор, С.Кузнец, Б.Миланович, Т.Перссон, Т.Пикетти, А.Сен, Дж.Стиглиц және т.б. ғалымдар дифференциациясы ұғымына және табиғатына анықтама беруге тырысты. Олардың әсері саяси және экономикалық жүйені мүлдем басқаша сипаттайтын елдердегі табыс дифференциациясының тарихи динамикасын, түпкі себептері мен салдарын талдады, сондай-ақ халықтың кірістеріндегі тым жоғары стратификацияны еңсеру бойынша ұсыныстар әзірледі.

Экономикадағы алғашқылардың бірі болып экономикалық өсудің табыс дифференциациясына әсері мен арасындағы байланысын зерттеген американдық экономист С.Кузнец . Ол бұл әсердің табиғаты туралы қорытындыға келді. С.Кузнецтің түсіндіруіне сәйкес, жан басына шаққандағы нақты табыстың өсуі және экономикалық өсудің табыс дифференциациясына әсерін зерттеп графикалық иллюстрациясы латынның төңкерілген U әрпімен белгілеген [11].

С.Кузнецтің анықтамасына сәйкес, жан басына шаққандағы нақты табыстың артуы аграрлық сектор үстем экономикада табыс дифференциациясының ұлғаюына алып келеді. Ал егер экономика өнеркәсіптік негізге көшетін болса – табыс дифференциациясының біртіндеп төмендейді. Осылайша, С.Кузнецтің эмпирикалық зерттеу жұмысында елдегі экономикалық жүйенің даму сатысына байланысты экономикалық өсудің табыс дифференциациясына әсер ету деңгейі мен сипатының өзгеруін атап өтті. Бірақ уақыт өтуімен С.Кузнецтің тұжырымдары үлкен дискуссияға ұшырап, теориялық талдау көмегімен де, төменде қолданылатын статистикалық мәліметтерді эконометрикалық талдаудың көмегімен де бірнеше рет күмән тудырды.

Ошима [13] экономикалық өсу мен табыс дифференциациясының өзара байланыс бар болуымен және оның сипатымен келісе отырып, тарихи, физикалық, аймақтық, саяси, нәсілдік және діни факторлардағы айырмашылықтарды есепке ала отырып, еларалық модельдер негізінде жалпылау және жалпылама тұжырымдама жасау қиын екенін ескертті. 1973 жылы Паукерт елу алты ел халқының табыстарын бөлу мәліметтеріне сәйкес, талдау жасап, соның негізінде жасалынған зерттеу жұмысында Кузнецтің гипотезасын растады [13].

О. Кислицына [15] өзінің еңбегінде экономикалық өсу мен табыс теңсіздік динамикасы арасындағы теріс байланыстың екі негізгі себепін түсіндіреді:

1. Экономиканың қарқынды деңгейде өсуі нарықтағы жұмыс күшіне деген сұранысты арттырады. Яғни жұмыссыз адамдар тобы жұмыспен қамтамасыз етіледі, ал толық емес жұмыс күнімен қамтылған адамдар тобында экономиканың дамуына сай жұмыскерлердің мөлшері артады. Бұл өз кезегінде табысты бөлудің төменгі топтарындағы табысты ынталандырады және жалпы нарықтағы теңсіздік төмендейді және дифференциациясы мөлшері азаяды.

2. Экономикасы қарқынды өскен қоғам байи түседі, бұл теориялық тұрғыда нарықта қосымша ресурстардың пайда болуына байланысты кедейлердің табысы қайта бөліну арқылы және табыс мөлшері артуына сай, бұл теңсіздіктің төмендеуіне әкеледі.

О.Кислицина өтпелі экономика қатарына жататын елдер мысалында теңсіздіктің экономикалық өсуге әсерін зерттей отырып, бұл санаттағы мемлекеттер үшін экономикалық өсуді бейнелейтін ЖІӨ көрсеткішінің өзгеруіне және теңсіздік динамикасына бір уақыт аралығында әсер ететін қосымша факторлар бар деген қорытынды жасалынды. Және ол жүргізіліп жатқан нарықтық реформалардың табыстылығын сол көрсеткіштермен байланыстырады.

Сонымен қатар Хо-Чуан Хуан және т.б. ғалымдар өз зерттеу жұмыстарында экономикалық өсу құбылмалылық ерекшелігі мен табыс дифференциациясы арасындағы байланысты зерттей келе, келесідей қорытынды жасаған: экономикалық өсудің құбылмалылығы неғұрлым артқан сайын, халықтың табысының бөліну деңгейі соғұрлым нашарлай түседі, нәтижесінде бұл табыс дифференциациясы мен теңсіздік деңгейінің тікелей артуына алып келеді [2].

3 Методология

Қазақстан Республикасының экономикасы трансформациялық даму үстінде болғандықтан табыс дифференциациясы мәселесі өзекті және ерекше маңызды рөлге ие. Халық арасындағы үй шаруашылықтарының табыс мөлшерінде үлкен алшақтық, яғни табыс дифференциациясының болуына байланысты, елдің экономикалық, әлеуметтік дамуына, әлеуметтік-экономикалық үрдерістер мен жағдайына кері әсерін тигізіп жатыр.

Зерттеу жұмысын жүргізу барысында қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін дискретті талдау жасалынды.

Әрбір мемлекеттің әлеуметтік және экономикалық дамуындағы маңызды көрсеткіштердің бірі – мемлекет азаматтарының қажеттіліктерін қанағаттандыру дәрежесіне байланысты пайда болатын халықтың табысы. Ал мемлекеттегі үй шаруашылықтарының табысы

мөлшері арасындағы алшақтық пен орын алатын теңсіздік – үлкен әлеуметтік-экономикалық проблема.

Экономикадағы туындайтын әлеуметтік теңсіздік пен кедейшілікті есептеп анықтауда Джини коэффициенті және халықтың 20% табысының бөлінуі және т.б. көрсеткіштер өте маңызды рөлге ие. Төмендегі суретте Қазақстан Республикасының 2010-2021 жылдар аралығындағы Джини коэффициентінің өзгеру динамикасы көрсетілген.

Сурет-1. Қазақстан Республикасы буюйынша Джини коэффициенті динамикасы

* Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ақпараты негізінде автормен құрастырған [12]

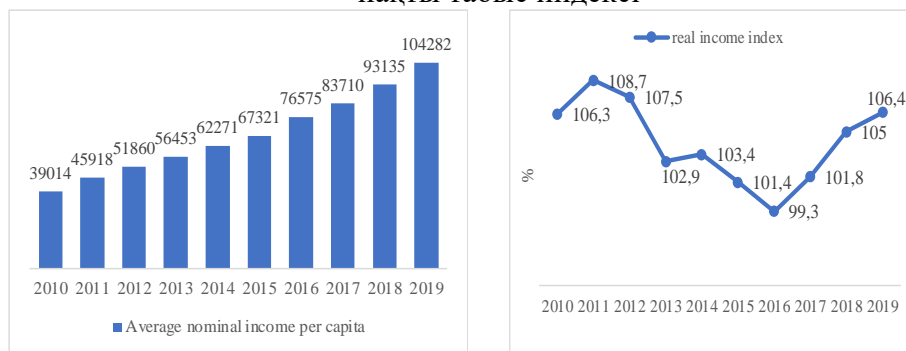
2010-2021 жылдар аралығында Қазақстан Республикасындағы Джини коэффициентінің өзгеруіне талдау жасау барысында бұл көрсеткіштің соңғы он бір жыл бойына 26-28% мөлшерінде сақталғаны байқалынды.

Халықтың табысын талдау 2010-2021 жылдардағы Қазақстан Республикасы халқының жан басына шаққандағы орташа номиналды табысын көрсетеді. 2010-2019 жылдар аралығында жан басына шаққандағы орташа номиналды ақшалай табыс 2,67 есе өсті және жылдық өсу қарқыны шамамен 10%-ды құрады. Алайда, бұл кезеңде елдегі нақты табыстар төмендеді. 2016 және 2017 жылдары нақты табыстың өсу қарқыны 0,9%-ға төмендеді, бұл 2015-2016 жылдардағы девальвация деңгейі мен инфляция деңгейінің өсуіне тікелей байланысты. Жалпы инфляцияға байланысты елдегі нақты табыстар 0,7-ге төмендеді.

Халықтың табыс деңгейін талдау 2010-2020 жылдар аралығындағы Қазақстан Республикасы халқының жан басына шаққандағы орташа номиналды табысымен бейнеленген. 2010-2020

жылдар аралығында жан басына шаққандағы орташа номиналды ақшалай табыс 2,67 есе өсті және жылдық өсу қарқыны шамамен 10%-ды құрайды. Алайда, бұл көрсетілген уақыт аралығында елдегі нақты табыстар төмендеді. 2016 және 2017 жылдары нақты табыстың өсу қарқыны 0,9%-ға төмендеді, бұл 2015-2016 жылдардағы орын алған девальвация деңгейі мен инфляция деңгейінің өсуіне тікелей тәуелді. Сол себепті инфляцияға байланысты елдегі нақты табыстар 0,7-ге төмендеген.

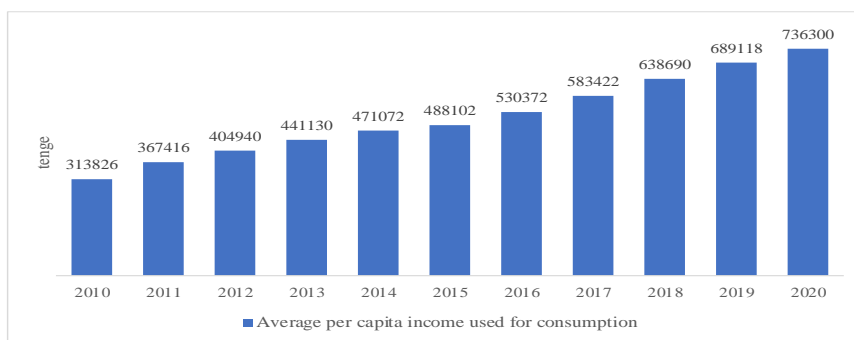
Сурет 2. Жан басына шаққандағы орташа номиналды табыс және нақты табыс индексі

* Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ақпараты негізінде автормен құрастырған [12]

Қазақстан халқының нақты табыс деңгейі азайған сайын халықтың нарықта сатып алу қабілеті де әлсірей түседі. Экономикадағы барлық процестер өзара байланысты болғандықтан, сатып алу қабілеті үй шаруашылықтарының әлеуметтік тұрмыс деңгейі мен жағдайын көрсетеді. Халықтың сатып алу қабілеті соңғы табыстың өмір сүру деңгейіне қатынасында көрінеді.

Сурет 3. Тұтынуға жұмсалған жан басына шаққандағы орташа табыс динамикасы

* Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі Статистика комитетінің ақпараты негізінде автормен құрастырылған [12]

Зерттелген осы кезеңде халықтың тұтынуға пайдаланылған табыс деңгейінің оң динамикасын байқауға болады. 2010-2020 жылдар аралығында халықтың тұтынуға пайдаланылған табыс деңгейі 2,2 есеге өскен. Бірақ, әрине, бұл ел нарығындағы нақты баға мен инфляцияның артуымен тікелей байланысты.

4 Нәтижелер мен пікірталас

Уақыттық қатар деректерін пайдалана отырып, табыс дифференциациясын бейнелейтін Джини коэффициенті мен экономикалық өсу арасындағы байланыстың эмпирикалық талдауы жасалынып, нәтижелері берілді. Ол үшін Джини коэффициенті мен экономикалық өсу арасындағы байланысты көрсететін эмпирикалық панельдік талдау қолданылды.

Мәліметтер жинағы Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінен алынды [12]. Деректер жинағы 2001–2021 жылдар аралығындағы соңғы жиырма жыл бейнеленген. Қазақстанның 17 облысы бойынша 289 бақылау жүргізілді. Табыс дифференциациясын дәрежесін сипаттау үшін халықтың жоғарғы 10% табыс пайдаланылады. 1-кестеде және 2-кестеде айнымалылардың сипаттамасы көрсетілген анықтамалар және негізгі статистикалық мәндерді көрсететін айнымалылардың сипаттамалық статистикасы берілген.

Кесте 1. Айнымалы анықтамасы

Айнымалы	Анықтамасы
gdp_pc	Жан басына шаққандағы номиналды ЖІӨ өсімі (%)
gdp2	ЖІӨ квадраты
top 10	жоғарғы 10% табыс
rd	зерттеулер мен әзірлемелердің жыл сайынғы өсуі (%)
unemp	жұмыссыздық деңгейі (%)

Кесте 2. Сипаттамалық статистика

Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
top10	289,00	0.267173	0.0368018	0.159	0.36
gdp_pc	289,00	0.1857625	0.1323753	-.1701552	.7706394
rd	289,00	0.3816679	1.171959	-.8325348	13.08337
unemployment	289,00	6.850173	1.97502	4,60	13,90

Зерттеу жұмысының мақсаты – экономикалық өсуді білдіретін жан басына шаққандағы ЖІӨ-нің джини коэффициентімен көрсетілген табыс дифференциациясының әсер ету деңгейін анықтау және бұл екі категория арасындағы байланыстың ауыл мен қала елді мекендерінің арасындағы өзгерісін көрсету. Зерттеу нәтижелері төменде көрсетілген.

Сурет-4. Эмпирикалық нәтижелер бейнесі

top10	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
gdp_pc	.0720238	.0394812	1.82	0.069	-.005709	.1497567
gdp2	-.0887788	.0699319	-1.27	0.205	-.2264646	.048907
rd	.0006497	.0016781	0.39	0.699	-.0026543	.0039536
unemployment	-.0060784	.0025795	-2.36	0.019	-.011157	-.0009998
_cons	.2997976	.0177758	16.87	0.000	.2647995	.3347956
sigma_u	.02938405					
sigma_e	.03120652					
rho	.46994884	(fraction of variance due to u_i)				

Қазақстан Республикасының тәуелсіздік алғанына небәрі 31 жыл болғандықтан, панелдік талдау барысында статистикалық ақпараттың аздығынан регионалдық деңгейде қарастырылып, еліміздің 17 өңіріне талдау жасалынды. Қазақстан Республикасының өңірлеріне арналған панельдік талдауға сәйкес келесідей қорытынды жасауға болады. Саймон Кузнец моделінің Қазақстан үшін қолайлылығын тексеру үшін біз барлық коэффициенттердің маңыздылығына және тендеудің дұрыстығына тест жасалынды. Нәтижелерге сүйене отырып, Студенттің t-статистикасы бойынша барлық коэффициенттер маңызды деген қорытынды жасауға болады.

Сондай-ақ, Кузнец моделі біздің Қазақстан Республикасы экономикасы үлгісінде қолдануға болады деп қорытынды жасауға болады. Белгілі бір кезеңге дейін экономикалық өсудің арқасында табыс дифференциациясы көрсеткіштері бірге өсті, бірақ белгілі бір уақыттан кейін бұл қалыпты деңгейдегі жағдайда сақталады.

5 Қорытынды

Табыс дифференциациясы – қоғамның әлеуметтік-экономикалық дамуы мен оның жағдайын сипаттайтын өте маңызды категория мен көрсеткіш. Сол себепті табыстың дифференциациясының аспектілері, тенденциялары, құрылымы мен себеп-салдары мемлекет деңгейінде, аймақтық та, еларалық және жаһандық деңгейде де зерттеліп, үлкен маңызға ие.

Соңғы отыз жыл аралығында экономикалық өсудің табыс теңсіздігіне әсері белсенді түрде зерттеліп келеді. Дегенмен, бұл құбылыс пен байланыс туралы тұжырымдар аралас. Алдыңғы зерттеулерде оңтайлы емес эконометрикалық әдістер мен табыс теңсіздігі туралы жетілмеген деректер қолданылғаны айтылады. Осылайша, бұл зерттеу әдебиетте негізінен еленбеген өсу – теңсіздік туралы қосымша эмпирикалық тұжырымдарды қамтамасыз ету үшін жүргізілді.

Халықтың өмір сүру сапасын арттыру – қазіргі жаһандық деңгейдегі қоғам дамуының басты мақсаты. Халықтың өмір сүру сапасын арттыру жөніндегі мемлекеттік саясаттың қажетті құралы халықтың табыс деңгейін реттеу болып табылады. Себебі қоғам ішіндегі табыстардың шамадан тыс дифференциациясы мемлекетте әлеуметтік шиеленісті туып артуына, мемлекеттің жеке азаматтары үшін тең емес әлеуметтік мүмкіндіктер пайда болуына және халықтың өмір сүру сапасы мен әлеуметтік жағдайының жақсаруына және инновациялық экономиканы құруға үлкен кедергі келтіреді.

Әдебиеттер

1. Abida, Z., Sghaier, I.M. (2012) Economic growth and income inequality: Empirical evidence from North African countries. *Zagreb International Review of Economics & Business*, 15 (2), 29-44.

2. Ho-Chuan (River) Huang, WenShwo Fang, Stephen M. Miller (2015). The Effect of Growth Volatility on Income Inequality. *Economic Modelling* Volume 45, February 2015, 212-222.

3. Kostyleva L.V. (2011) Inequality of the population of Russia: trends, factors, regulation: monograph / L.V. Kostylev. Vologda: ISERT RAN, 16.

4. Smith A. (2007) Research on the nature and causes of the wealth of peoples. // M.: EKSMO, 960 p.
5. Ricardo D. (1991) The beginning of political economy and taxation. - M .: Ekonomov, 339.
6. Mill J.S. (1980) Fundamentals of Political Economy and Some Aspects of Their Application to Social Philosophy. M .: Progress, 450 p.
7. Marx K. (2007) Capital / K. Marx, F. Engels // Works. - 2nd ed., 907.
8. Say j. B.(2000) Treatise on Political Economy. 232.
9. Clark J.B. (2001) Wealth Distribution. Library of Economics and Liberty
10. Walras L. (1984)Elements of pure political economy. Orion Editions
11. Kuznets S. (1955) Economic Growth and Income Inequality // American Economic Review. – No 45. 1-28.
12. Information-analytical system of the Statistics Committee of the Ministry of National Economy of the Republic of Kazakhstan. [Internet resource] URL: <https://taldau.stat.gov.kz>
13. Oshima, H.T. (1962). The International Comparison of Size Distribution of Family Incomes with Special Reference to Asia. Review of Economics and Statistics, Vol.44, 439-445.
14. Paukert, F. (1973). Income Distribution at Different Levels of Development: A Survey of Evidence, International Labour Review, Vol.108, No.2-3.
15. Kislitsina L. (2005) Inequality in the distribution of income and health in modern Russia. M.: RIC ISEPN. 376.